

Színház

Lap:

Megjelent: 1915 NOV. 28.

TÓTH ESZTER:

16 A Szeretett Város (VII. KERÜLET)

A New-York kávéház

Apáink: Kosztolányiék
élete, irodalma,
a hegykemény s hablágy igék
atlanti birodalma,

melynél semmi lovagi rend
nem tehet nagyobb úrrá:
ez volt a New-York. Most a csend
és Márai tanú rá.

Itt járt-kelt, egybelebegő
viccével, bánatával
Karinthy — és e levegő,
tudjuk, örökre rávall...

Itt ült Osvát, a szigorú,
s körötte, zajban, füstben,
a szellem halvány ivorú
fényben lengett derűsen.

Azóta itt az ifjak mind
majmolvják ezt a dolgot,
s próbálnak a minta szerint
csinálni egy New-Yorkot,

de bárhogyan zajonganak,
csak csend lepi be őket,
és hiába rajonganak,
a New-Yorki időknek

géniusza már nem övök,
s ezt ki kell tudni bírni!
Volna itt más munka elég!
A háborút megírni

majd eljönnek az olyanok,
kiknek szabad lesz ismét
New-Yorkot játszani! A sok
mihaszna menjen innét!

Az Emke-sarok

Azt, aki erre elsiet,
egy más irányba tartón,
s tovarobogván áthalad,
s elzúg az „Emke-sarkon”,

azt tornádó-szél viszi el,
ima: röptül a város!
A forgalom körben forog,
töleséres iram szálldos!

Igy látja ezt, ki álldogál
az Emke-sarkon, várván,
hogy megérkezzenek kedvese,
s mint szép virág a száran

úgy bomoljék kalapja ki
a homályból, alakján...
Hol van hát? Mit fészülködik
s motoz cipője lakkján

Ilyen soká? Kihültek már
a gesztenyék a zsebben.
Forog a város... Hova tűnt
a messzi kedves ebben?

Tán nem találja meg hívét
a szédült forgatagban?
Bolondság! Ismerős a hely:
az Emke-ház, hol hajdan

Blaháné lakott, s ablakán
a Népszínházra látott,
hisz emlegették multkor is
e multbéli világot,

hogy, akkor milyen volt vajjon
a budapesti élet?
S a sok, plakátra írt, csodás
levélről is beszéltek,

hogy „vártalak hatig, aztán
fölmentem Bözsiékhez”.
Ó, ezt csak pesti értheti,
hogy milyen nagyon szép ez!

Kicsiben is csillan Örök
a múltó földi parton, —
hadak után találkozunk
újból az Emke-sarkon.

Sip-utca

„Mind hazajöttek s most hatalmasok”.
Igy tudják ezt Budapestten sokan,
emlegetvén, hogy szenvedtünk mi is
a pincében, s míg ők most boldogan

libamáját esznek, tejszínhabost,
mi nem eszünk. Ők jól jártak megint,
s a rémhírek humbugját látja az,
ki a nyüzsgő Sip-utcába tekint.

Mi azt hittük, hogy vérfürdőt teszen,
ki visszatér majd poklai alól.
Ehelyett csak újból kereskedik,
tehát hazugság volt minden pokol.

Csak az igaz, hogy bombák estek itt,
s hogy ellopták jónom fehérneműnk.
Pedig senkit se bántottunk — s az ő
csip-csup bajukról nem mi tehetünk.

Igy tudják ezt sokan. De aki csak
egy visszatérőt végighallgatott,
az keresztel vet, s érzi, hogy saját
sebéne! itt nem apróbb seb sajog,

s ezt gondolja: Sip-utca, csak nyüzsgőj,
kereskedj s egyél habot és libát,
s hajolj könyvedre békén, — holtjaim
lelke ölelje holtjaidat át.

Vilma királynő-út

Most áll meg itt egy kertkapunál s nézd meg,
Kovácsolt vasból van, előtte lámpa,
s fehér-pirosan hullong és a rácson
fennakad a gesztenyefa virága.

Vélemikor halk fogat állt meg itten,
— még nem volt Rózsadomb, budai villák —
e kertkapu már megvolt, s egy világot
örzött, melynek már nem tudjuk a múltját.

A Híradó-moziról

Tinódi gépregős utóda, hangos híradó!
Tömegben tolongunk előtte, mi, akik valaha
várban vártuk a kobzost, hogy hőseket sirató
s dicsérő énekét csodálva figyeljük: „Igy vala?”

Mostan a moziban nézzük a híres hadakat,
hősök és ellenek tipornak itt egymás szívein.
Fel-felkiáltunk képükhöz izgatott szavakat,
s közben egy miki-film nyávog s mi derülünk színein.

Modernben ősbibet találni Pesten nem lehet,
mint eme Híradó tere ill — és talán ép ezért
itt történt az, hogy az ostrom után a megmeredt
városnak élete regénél régiben visszatért:

sokaság kezdett gyűlni itt s megmaradt javait
naphosszat alkudva cserélte — emlékszel, pesti nép?
Szokatlan értékek súlyát latolták szavaid,
mígnem a tömeget szétfújta sötétkék esti lég,

s lyukacsos odvába ellillant, szóni bonyolult
terveit aranyról, krumpliról, dohányról reggelig,
s ketyegő zseborát álmodni fáradt, lekonyult
padember-fejével, amelyet dzsungeli gond teilt.